

Рецензент : доц. д-р Тодор Стефанов Недев

Катедра „Финанси” на УНСС

Научна специалност - шифър 05.02.05

СТАНОВИЩЕ

по дисертационен труд на **Таня Стайкова Йорданова**

на тема

“МОДЕЛИРАНЕ ПОВЕДЕНИЕТО НА ДОМАКИНСТВАТА ПРИ ВЗЕМАНЕ НА РЕШЕНИЯ ЗА СПЕСТЯВАНЕ И ИНВЕСТИРАНЕ”

за получаване на научната и образователна степен „доктор” по
научна специалност „Финанси, парично обръщение, кредит и
застраховка”

шифър 05.02.05.

I. Общо представяне на дисертационния труд:

Авторът е дефинирал обекта и предмета на своето изследване така:

“Обект на изследването са домакинствата в България.

Предмет на дисертационния труд е поведението на домакинствата при вземане на решения за спестяване и инвестиране.”

Разработката е построена стандартно – увод, три глави и заключение в общ обем от 187 страници.

Първа глава представя теоретичните аспекти на финансовото поведение на домакинствата. Във втора глава са очертани и анализирани методологичните решения при моделиране поведението на домакинствата. В трета глава са анализирани приложни аспекти при изследване поведението на домакинствата в България през периода юли – август 2019 г. при вземане на решения за спестяване и инвестиране.

В списъка на ползваната литература авторът е посочил 112 източника (от които 22 на латиница и 6 електронни ресурса).

В основния текст са включени 26 таблици, 23 фигури.

II. Преценка на формата и съдържанието на дисертационния труд:

1. Актуалност на дисертационния труд

Темата на дисертацията е актуална предвид формулировката на автора, че *“...динамичните изменения, настъпили през последните двадесет години потвърдиха, както ролята на домакинствата като един от основните икономически агенти, така също разкриха и тяхната уязвимост, спрямо финансови кризи. Те участват в разпределителните и преразпределителните процеси, където формират своите доходи, подлежащи на разпределение в две направления – потребление и спестяване. Именно чрез спестяванията си домакинствата участват на капиталовите пазари и по този начин техните решения за спестяване и инвестиране определят ръста на икономиката.”*

Авторът изгражда интересна **изследователска теза**, че *“...поведението на домакинствата при вземане на решения за спестяване и инвестиране подлежи на моделиране, в т.ч. и по отношение на риск мениджмънта, чрез прилагане на интердисциплинарен подход.”*

За да докаже тезата си авторът формулира седем основни задачи:

Задача 1: *Чрез научен преглед да се отличат сравнителните предимства на концепции за финансовото поведение на домакинствата и да се аргументира необходимостта от неговото методологично и емпирично изследване.*

Задача 2: *Да се презентират детерминанти на поведението на домакинствата при вземане на решения за спестяване и инвестиране.*

Задача 3: *Да се очертае концептуалната рамка на риска във финансовата дейност на домакинствата.*

Задача 4: *Да се разработи и апробира методологичен модел за изследване на рисковия профил на домакинствата при вземане на решения за спестяване и инвестиране.*

Задача 5: *Да се изследва емпирично финансовото поведение на домакинствата.*

Задача 6: *Да се изведе коефициент, отразяващ промяната в отношението към риска при реализиране на инвестиционни намерения.*

Задача 7: *Да се формулират решения за ефективно управление на финансовата дейност на домакинствата.*

Поставените задачи са логически добре обвързани. Авторските идеи са представени ясно и са добре аргументирани.

2. Изследваната проблематика е представена логически последователно и в нейната пълнота, като коректно са цитирани мненията и научните изводи от ползваната научна литература на български и чужди автори. Научната, езиковата и стиловата редакция на труда оценявам като добри. Авторският изказ е точен и ясен.
3. Авторефератът отразява пълно направеното изследване и отговаря на изискванията.

III. Научни и научно-приложни приноси:

В справката за НАУЧНИТЕ И НАУЧНО-ПРИЛОЖНИ ПРИНОСИ В ДИСЕРТАЦИОННИЯ ТРУД са посочени общо четири приноса, които определено съдържат нови научни идеи и според мен са значими за анализа на поведението на домакинствата.

Авторът е публикувал идеите си в две студии, две статии и два доклада, което показва, че тези идеи и предложения вече са намерили отзвук и признание в специализираната научна литература.

IV. Въпроси по дисертационния труд

Кои са значимите проблеми при моделирането на поведението на домакинствата от гледна точка на финансовия мениджмънт?

Винаги ли е вярно Вашето твърдение "...В този смисъл икономистите приемат, че домакинствата не предпочитат да понасят риск, поради което избират бързоликвидни финансови инструменти, но броят на участниците на капиталовите пазари детерминира пазарната ликвидност на активите. "? стр. 12.

Какви са аргументите Ви за обобщението от стр. 23.? "...От представения анализ авторът обобщава, че домакинствата вземат решение за спестяване и инвестиране по различен начин, в зависимост от броя на членовете в семейството и нивото на получавания доход."

V. Обща оценка

В заключение считам, че представеният за защита дисертационен труд отговаря на изискванията на Закона за развитие на академичния състав и доказва способността на **Таня Стайкова Йорданова** да формулира и изследва актуален научен проблем, както и да изведе значими за финансовата теория и практика теоретични и приложни приноси. Предлагам на

уважаемото научно жури да присъди на **Таня Стайкова Йорданова** образователната и научна степен „доктор”.

София, 14.06.2020

Рецензент:

(доц. д-р Т. Недев)